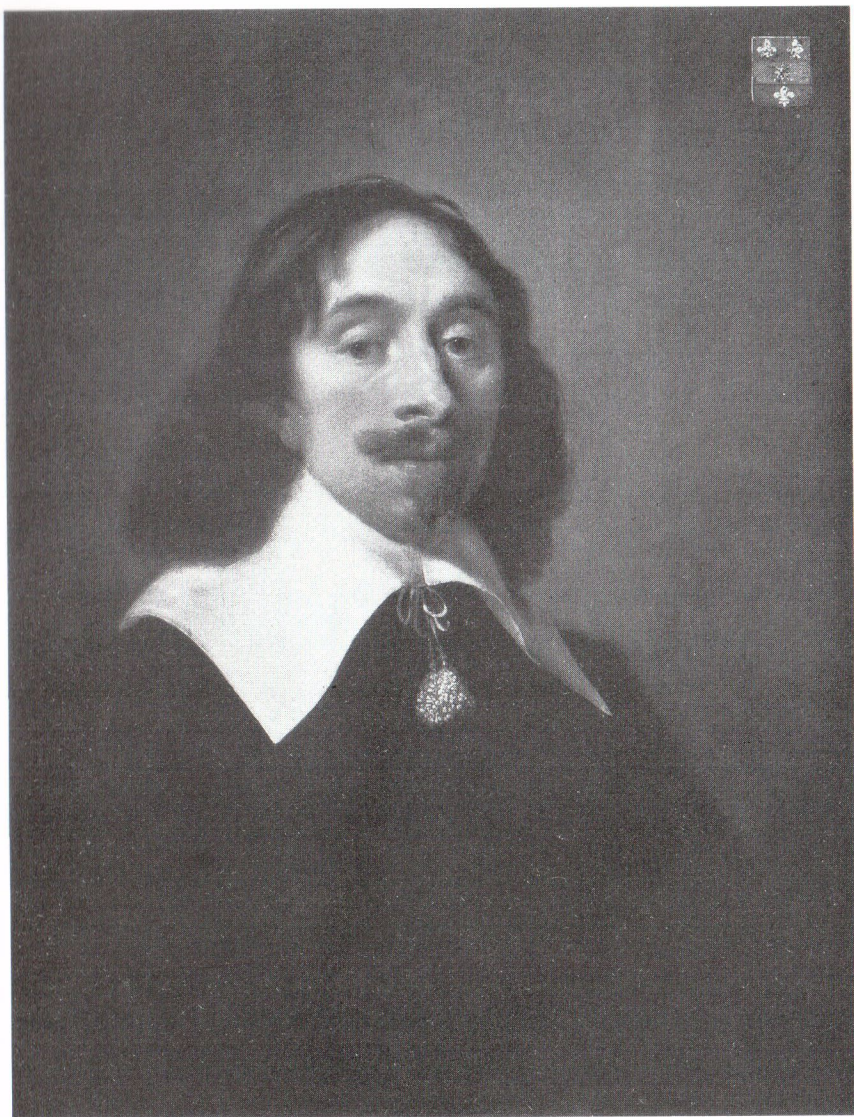

Afb. 1. Daniël Mijtens. Portret van Thomas Cletcher, burgemeester en juwelier, 1643, olieverf op paneel, 70 x 55 cm., Den Haag Gemeente Museum, inv.nr. 15-1938.

DRS. I. KUIPER

THOMAS CLETCHER: LEVEN EN WERK VAN EEN 17DE-EEUWSE HAAGSE HOFJUWELIER

De Hagenaar Thomas Cletcher Jr. (1598-1666) (afb.1) is bij uitstek een voorbeeld geweest van het opkomende 17de-eeuwse patriciaat. Als zoon van een wijnkoper weet hij in de residentie een aanzienlijke status te verwerven als vooraanstaand juwelier aan het hof van Frederik Henderik en Amalia van Solms en later als burgemeester van Den Haag.

Het aantekenboekje van Thomas Cletcher, waarin hij voor hem belangrijke edelstenen tekende en beschreef, is opgenomen in de collectie van het Museum Boymans-Van Beuningen te Rotterdam.¹ Tot op heden werd dit boekje, dat (kunst-)historisch van grote importantie is, globaal behandeld door de auteurs E.W. Moes (1890), N.F. van Gelder-Schrijven (1932) en M.H. Gans (1961).² In dit artikel staan de in het boekje afgebeelde juwelen die Cletcher heeft gemaakt of aangekocht voor het huis Van Oranje centraal.

Een beknopte genealogie van het geslacht Cletcher

Voordat de Oranje-opdrachten worden behandeld is het belangrijk de nodige aandacht te wijden aan het leven van Thomas Cletcher en zijn naaste verwanten. Eerder gepubliceerde onjuistheden, die ook hedentendage nog voor verwarring zorgen, hebben een revisie van het genealogisch onderzoek noodzakelijk gemaakt. Daarnaast zijn de (aan-) verwanten van Cletcher voor zijn contacten met het Huis van Oranje van groot belang geweest. Een beknopte genealogie van het geslacht Cletcher kan daarom als onmisbaar worden beschouwd.

Recent onderzoek heeft een Engelse herkomst van de familie Cletcher aangetoond.³ De grootvader van de Haagse hofjuwelier, Thomas Cletcher Willemsz., is afkomstig uit Colchester in Essex. Enige jaren na de dood van zijn vader in 1550/51 vertrekt de jonge Thomas naar de welvarende havenstad Antwerpen. Daar blijft hij tot 1585, de Val van Antwerpen, wonen. Vanwege de economische achteruitgang vertrekt hij rond 1585/86 noodgedwongen naar Den Haag. In een Haagse acte van 1586 wordt hij als 'Engelsman woonachtig in Den Haag' vermeld. In 1587 en 1588 verschijnt zijn naam weer in de Haagse archieven in acten van borgtocht te zijner behoeven.⁴

Thomas Cletcher Willemsz., zijn echtgenote en professie bleven onbekend, heeft twee zoons : Thomas en Jan, en drie dochters: Maaïke, Elisabeth